

דף כה :

עין משפט ב.

ח"מ סימן ה פעיף ב

ב. אין דנים בערב שבת ובערב יו"ט ואפי' נתרצו הבעלי דינים ה"מ"מ יש איסור מצד הדיינים. וע"כ אם הזמינו בע"ד לע"ש ולא בא אין קונסין אותו.

הגה: והיום משום ביטול מלמדין ו דנים גם בע"ש ועיו"ט.

ג. אין קובעין זמן לדון בחודש ז' ניסן וחודש תשרי למי שלא נמצא בעיר, אבל אם בכל זאת קבעו ולא בא קונסין אותו.

ד. גם בניסן ותשרי אם כבר ה' התחילו לדון קודם ניסן ותשרי, קובעים אף בהם, וכל מקום ומנהגו. וה"ה אם יש רמאות ודחיה מצד הנתבע קובעים אף תחילת דיון בניסן ותשרי.

ה. התן נותנים לו ג' ימים לפני החופה, וז' ימי משתה אחרי החופה, שאין קובעין לו לדון בהם.

ו. אין דנים תחילת דין ט בלילה, אבל גמר דין בממונות דנים. ואם עברו

ה. הטעם שצריכים להיות מתונים בדין, ובע"ש ועיו"ט טרודים. ודוקא לדון אסור אבל לקבל טענותיהם ולפסוק הדין אחר השבת ואחר יו"ט מותר מצד הדיינים, אלא שאינם יכולים לכפות על בעלי הדין לבוא, שגם הם טרודים כ"כ סמ"ע.

ו. ודוקא דיני ממונות מצד הפקר ב"ד הפקר, ובדרך אקראי, אבל גיטין וחליצה אסור לדון בע"ש ועיו"ט. ואין להקל בזה דיש בהם דיקדוק יותר כ"כ הסמ"ע. ואף בקיבלו עליהן.

ז. מימרא דרב יהודה בקמא דף קי"ג ע"א שהם טרודים מפני יו"ט, אבל בחודש סיון קובעים מפני שאין בו יו"ט אלא שני ימים, כ"כ הסמ"ע. ובנמצא בעיר קובעין לו ודנין אותו גם בניסן ותשרי, כ"כ הטור בשם הרמ"ה.

ח. מפסקי מהרא"י סי' ר"ז.

ט. והיינו ע"י כפייה אבל נתרצו שניהם דנים כ"כ הסמ"ע. ומקור הדין בסנהדרין ל"ד ע"א במשנה, ובזה"ז בהזמינו ובאו בלילה כאילו קיבלו עליהם. וגם בלא קיבלו עליהם אם יש נרות דולקות מתיר הסמ"ע להלכה אך לא למעשה, ומשמע דאף לכפותו מותר לדעת

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ודנו תחילת דין י אין דיניהם דין וי"א דדינם דין.

עין משפט ו.

ח"מ סימן ג סעיף א.ב.

א. אין בי"ד פחות ב משלושה, וכל שלושה נקראים בי"ד אפי' הדיוטות והוא שיהיה בהם אחד שיודע דינים דאם לאו ל פסולים לדון.

ב. ביה"ד של שלושה דן את האדם בעל מ כורחו אם הנתבע מסרב לרדת לדין, או שאינו רוצה לדון עם התובע בעירו, אבל אם רוצה לדון עמו בעירו אלא שאינו חפץ בג' שבירר התובע, אז הדין שזה בורר

הסמ"ע ודלא כהש"ך בס"ק ד', ואם עברו ודנו כלילה לאור הנר נראה דיש לסמוך על דברי הסמ"ע ואפי' הש"ך יודה בזה כ"כ בפעמוני זהב (אנקאוה) ע"ש.

י. כ"כ הר"ן והרמב"ן והטור בסי' רנ"ג והרא"ש, אבל רשב"ם סובר דאם דנו דיניהם דין והביאו הרמ"א בשם י"א.

ונהגו דו' טובי העיר כופן לדון אף כלילה כ"כ הב"ח. דהוי כקיבלו עליהם אך בסוף סי' כ"ח סעיף כ"ד בהלכות עדות כתב, דלא מהני קבלה ושם קבלת עדות כתחילת דין ועיין בסמ"ע ס"ק ט' וקצות ס"ק ג'.

כ. ממשנה ריש סנהדרין וגמ' שם דף ג' ע"א וכרב אחא בריה דרב איקא דמן התורה בממונות באחד מספיק, אלא משום יושבי קרנות הצריכו ג', וכ"כ הרמב"ם בפ' ב' מהלכות סנהדרין, והש"ך בס"ק א' הסכים עם העיר שושן דבעינן מדין תורה ג' דקימ"ל שנים שדנו אין דיניהם דין. וכתב הב"ח ולכתחילה צריך שלושתם שיודעים הדינים.

ל. טור בשם הרא"ש ריש סנהדרין. ומ"מ יכולים לקבל הטענות ולשלחם בפני המורה כ"כ המהר"ם פאדווה בסי' מ"ג.

מ. מ"מ כתב הקצות בס"ק א' דוקא לדון, אבל בדיני כפייה גם לממון ודאי צריך מומחין, משום דאשר תשים לפניהם אלו כלי הדיינים ובעינן מומחין ואולי ה"ה בי"ד קבוע. ובקיבלוהו עליהם בקנין גם בורר יחיד יכול לכופף כי גם לזה קיבלוהו עליהם. וכל זה כמובן בממון אבל בנפשות והדומה לנפשות כגון גיטין או חיוב בגט ודאי בעינן ג' ומומחין ע"פ הדין, ולא מהני קיבלוהו עליהם שדבר תורה בכה"ג צריך ג' ודוק. וכ"כ הכנה"ג סי' ה' בהגהות הטור אות ט', ובשבות יעקב ח"ג סי' קי"ט בשם הר"ן דנושא הגיטין וקידושין דינם כנפשות. ועיין במה שהארכתי בזה בשו"ת "ביכורי אשר" חלק ב' סי' מ"ד.

לו אחד וזה בורר לו אחד ושניהם בוררין להם עוד ^ב אחד.

א ג. הדין שהנתבע יכל לאלץ התובע לזבל"א, זה רק באין בית דין קבוע, אבל בדיינים ^ב קבועים בעיר אין הנתבע רשאי לטעון שאינו רוצה לדון בפניהם, ורוצה זבל"א.

ב ד. פחות מג' דיינים שדנו ^ע אין דיניהם דין אפי' לא טעו, אלא אם כן ^פ קיבלום עליהם.

ג. ואם יצא זכאי בדין ושוב חזר בעל דין ותבעו בפני בי"ד אחר אינו זקוק לירד עמו, וגם אין בי"ד אחר רשאי לשמוע דבריו כלל כ"כ הבי"ב בס"י י"ב בשם תשובת חזה התנופה. והביאה רע"א בגליון כאן. והוסיף המהריק"ש דאם אין עדים בדבר התביעה השניה בפני בי"ד האחר, יכול לטעון שכבר דן עמו בבי"ד הקודם ויצא זכאי, ואפי' שבועה אינו חייב ע"ש.

ד. ועיין בס"י כ"ב סעיף א'. ואם התובע או הנתבע תובעים להוסיף על הבי"ד הקבוע עוד דיינים, כתב התומים בס"י י"ג ס"ק ב' דשומעין לו ודלא כתשובת שב יעקב ועיין בפ"ת ס"ק ג'. ועיין ברמ"א בסימן י"ג סעיף ב'.

ה. וכתב הרמב"ם דאם הוא מומחה לרבים דהיינו שמנוסה דינו דין, אפי' בע"כ של המסרב.

ו. מ"מ בזמן הזה אין מומחה לרבים שידון ביחידי בע"כ של אדם. כ"כ המהרי"ו בס"י קמ"ז.

ז. ואם קיבלום עליהם, הודאה בפניהם הוי כמודה בבית הדין, אבל בלא קיבלום עליהם, והם פחות מג' אפי' הם סמוכים בארץ ישראל הודאה שמודים בפניהם הוי כמודה מחוץ לביה"ד, שיכולים לחזור, ואם בכופר בפניהם ואח"כ באו עדים לא הוחזק כפרן. אבל אם הם ג', אפי' לא סמוכים הוי כהודאה בבי"ד ואינו חוזר וטוען, ואם יבואו עדים יוחזק כפרן על פיהם.